

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ
ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
КОМУНАЛЬНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХОРТИЦЬКА НАЦІОНАЛЬНА НАВЧАЛЬНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНА
АКАДЕМІЯ» ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

**V РЕГІОНАЛЬНА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
«КОМПЕТЕНТІСНИЙ ВИМІР СУЧАСНОЇ
ОСВІТИ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА»**

ЗБІРНИК ТЕЗ

19 травня 2017 р., м. Запоріжжя

Запоріжжя
2017

УДК 37:001.12/18
ББК 74.00
К63

*Рекомендовано до друку Вченою радою
комунального вищого навчального закладу «Хортицька національна
навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради
(протокол № 8 від 28 квітня 2017 р.)*

Рецензенти:

Бондар В. І., доктор педагогічних наук, професор, дійсний член Національної академії педагогічних наук України;

Павленко А. І., доктор педагогічних наук, професор, дійсний член Академії наук вищої освіти України, професор кафедри соціальної роботи КВНЗ «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» ЗОР

Члени редакційної колегії:

Нечипоренко В. В., доктор педагогічних наук, доцент;

Позднякова-Кирбят'єва Е. Г., доктор соціологічних наук, доцент;

Позднякова О. Л., кандидат педагогічних наук, доцент;

Єрмаков І. Г., кандидат історичних наук;

Козарик О. С., кандидат педагогічних наук, доцент;

Гордієнко Н. М., кандидат соціологічних наук, доцент;

Лопатинська Н. А., кандидат педагогічних наук.

К63 **Компетентнісний вимір сучасної освіти: теорія і практика : збірник тез
V регіональної науково-практичної конференції** (19 травня 2017 р.,
м. Запоріжжя) / За заг. ред. В. В. Нечипоренко. — Запоріжжя : Вид-во
Хортицької національної академії, 2017. — 276 с.

ISBN 978-966-8157-56-1

Збірник містить матеріали учасників V регіональної науково-практичної конференції «Компетентнісний вимір сучасної освіти: теорія і практика», в яких розглянуто актуальні проблеми розвитку життєвої компетентності, організації соціальної та життєвої практики учнів і студентів, професійної підготовки майбутніх фахівців, проаналізовано сучасні тенденції розвитку спеціальної освіти, соціальної роботи, мистецтва та дизайну.

Збірник адресовано науковцям, викладачам, працівникам дошкільних і загальноосвітніх навчальних закладів різних типів, аспірантам, студентам, усім, хто цікавиться поступальним розвитком системи освіти України.

УДК 37:001.12/18
ББК 74.00

ISBN 978-966-8157-56-1

© КВНЗ «Хортицька національна навчально-
реабілітаційна академія» ЗОР, 2017

ЗМІСТ

Слово до освітян.....	10
Привітальні листи.....	13

РОЗДІЛ 1

ДОСВІД І ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНОЇ ТА ЖИТТЄВОЇ ПРАКТИКИ УЧНІВ НА ЗАСАДАХ КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ ДО ОСВІТИ

Нечипоренко Валентина Василівна

Розвиток професійної та соціальної компетентності студентів педагогічних спеціальностей у процесі соціальної практики.....	22
--	----

Гордієнко Наталія Миколаївна, Рутковицька Ганна Володимирівна

Соціальна практика вихованців інтернатних закладів як передумова побудови ними успішних життєвих траєкторій.....	26
--	----

Єрмаков Іван Гнатович

Метод проектів у контексті життєвих результатів діяльності у системі соціальної та життєвої практики учнів.....	29
---	----

Кудінова Маргарита Сергіївна

Соціальна практика як засіб розвитку стресостійкості учнів інтернатних закладів.....	33
--	----

Позднякова Олена Леонтіївна

Розбудова виховної системи загальноосвітнього навчального закладу на засадах компетентнісного підходу: теоретичний аспект.....	36
--	----

Позднякова-Кирбят'єва Елліна Геннадіївна

Реабілітаційний парк як чинник оптимізації соціальної і життєвої практики дітей та молоді з особливими потребами.....	40
---	----

Сілявіна Юлія Сергіївна

Компетентнісний потенціал системи педагогічної реабілітації учнів з особливими освітніми потребами.....	44
---	----

Коваль Владислава Ісломжанівна

Аналіз поняття «соціальні зв'язки» у соціально-педагогічній літературі.....	48
---	----

Макаренко Світлана Дмитрівна

Теоретичний аспект дослідження поняття «соціальна активність».....	50
--	----

Манько Мирослава Олександрівна

Розвиток інтернальності особистості у процесі життєпізнавальної діяльності.....	53
---	----

Фуріна Катерина Михайлівна

Соціальна адаптація дітей молодшого дошкільного віку (3 роки) в умовах дитячого навчального закладу засобами ігрової діяльності.....	56
--	----

Чумаченко Вікторія Володимирівна

Особливості соціальної адаптації першокласників.....	59
--	----

РОЗДІЛ 2

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

Галієва Ольга Михайлівна, Саніна Яна Олександрівна

Особливості розвитку моральних якостей дітей молодшого шкільного віку з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивної освіти..... 64

Гончаренко Олександр Миколайович

Шляхи формування громадянської позиції особистості..... 66

Заїка Людмила Анатоліївна

Визначення організаційно-педагогічних умов застосування технології імітаційного моделювання..... 68

Калаур Світлана Миколаївна

Формування у майбутніх фахівців соціальної сфери когнітивної та конативної складової готовності до розв'язання професійних конфліктів..... 70

Козарик Олександра Степанівна

Проблема особистісного саморозвитку студентів у структурі фахової підготовки..... 73

Курінна Людмила Володимирівна

Формування соціокультурної компетентності майбутніх соціальних працівників (на прикладі вивчення навчальної дисципліни «Етнопедагогіка».)..... 75

Павленко Анатолій Іванович

Розв'язування соціально-педагогічних ситуацій і задач у підготовці майбутніх соціальних працівників..... 78

Сташук Ольга Олександрівна

Актуальні наукові дослідження у сфері фахової підготовки майбутніх соціальних педагогів..... 80

Таточенко Світлана Анатоліївна

Специфіка надання професійної допомоги в рамках програми замісної підтримувальної терапії..... 82

Фурман Ольга Федорівна

Формування комунікативної компетентності фахівців соціальної роботи: лінгвометодичний вимір..... 85

Червоненко Катерина Сергіївна

Проблема мотивації до волонтерської діяльності майбутніх фахівців соціальної роботи..... 88

Афанасєва Ганна Володимирівна

Особливості проектної діяльності дітей дошкільного віку..... 91

Василенко Анастасія Ігорівна

Розвиток емоційного інтелекту особистості молодшого школяра засобами ігрової діяльності..... 94

Дікарева Світлана Тарасівна Навчання в інклюзивному класі як засіб соціалізації першокласників з особливими потребами.....	96
Дікенштейн Марина Юрійвна Особливості самооцінки дітей молодшого шкільного віку.....	99
Котія Христина Олександрівна Особливості впливу на інших людей у старшокласників.....	101
Ротко Ольга Миколаївна Аналіз поняття «лідерські якості» у науковій літературі.....	104
Сафронова Кристина Сергіївна Особливості розвитку емоційного інтелекту підлітків.....	107
Стещенко Каріна В'ячеславівна Проблема розвитку професійних інтересів старших підлітків.....	109
Чумаченко Вікторія Володимирівна, Ганчева Анна Сергіївна Нормативно-правові основи інклюзивної освіти.....	112
Чуча Олександра Олександрівна Особливості розвитку творчих здібностей дітей молодшого шкільного віку засобами ігрової діяльності.....	115
Шолупова Каріна Ігорівна Профілактика девіантної поведінки підлітків у процесі проектної діяльності.....	117

РОЗДІЛ 3 ДОСЯГНЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ

Лопатинська Наталія Анатоліївна Системно-динамічна організація онтогенезу мовленнєвого розвитку..	122
Турубарова Анастасія Володимирівна Психологічні бар'єри комунікації дітей із особливими освітніми потребами.....	125
Бавшина Руслана Броніславівна Особливості мовленнєвого розвитку дітей після кохлеарної імплантації.....	127
Возчикова Наталія Василівна Теоретичний аналіз проблеми психолого-педагогічного супроводу дітей із аутизмом у загальноосвітньому просторі.....	130
Воронська Наталія Олександрівна Особливості спілкування дітей із порушеннями зору.....	133
Бабкова Ірина Олегівна Роль діалогічного мовлення в розвитку комунікативних навичок дітей із загальним недорозвиненням мовлення.....	135
Баранова Анна В'ячеславівна Корекція вимови шиплячих звуків у дітей дошкільного віку із ЗПР засобами гри.....	137

Бережна Дар'я Сергіївна

Порушення зв'язного монологічного мовлення в учнів перших класів із затримкою психічного розвитку..... 140

Гаврилова Анастасія Ігорівна

Розвиток сенсорних каналів (слухового, зорового, тактильного) у дітей старшого дошкільного віку з розладами аутистичного спектра засобами іпотерапії..... 142

Зарецька Олена Олексіївна

Розвиток фонематичної компетенції у дітей старшого дошкільного віку з фонетико-фонематичним недорозвиненням мовлення засобами ігрової діяльності..... 145

Кібець Альона Анатоліївна

Особливості сформованості лексико-граматичної сторони мовлення у дітей із загальним недорозвиненням мовлення..... 148

Кравцова Карина Олександрівна

Розвиток поверхневого та глибинного синтаксування у дітей дошкільного віку із затримкою психічного розвитку в умовах материнської депривації..... 151

Кузькіна Ольга Юрійвна

Логодидактичні прийоми подолання заїкуватості у школярів..... 153

Кузьменко Ольга Анатоліївна

Особливості комунікативних навичок у дітей старшого дошкільного віку із затримкою психічного розвитку..... 156

Лавракова Наталія Сергіївна

Логопедичні ігри та вправи як засоби корекції порушень звукомови у дітей старшого дошкільного віку..... 158

Люта Юлія Анатоліївна

Розвиток комунікативних навичок у дітей дошкільного віку з розладами аутистичного спектра засобами ігрової діяльності..... 160

Міщенко Інна Вадимівна

Психологічні особливості пам'яті у дітей дошкільного віку із затримкою психічного розвитку..... 163

Пенькова Дар'я Павлівна

Альтернативна підтримуюча комунікація як засіб полегшення комунікації дітей із поліморфними порушеннями розвитку..... 165

Прядкіна Анастасія Андріївна

Арт-терапія як метод розвитку дрібної моторики дітей із синдромом Дауна..... 168

Пучкова Каріна Геннадіївна

Теоретичний аналіз проблеми формування комунікативної компетентності у старших дошкільників із дитячим церебральним паралічем..... 170

Саснко Тетяна Андріївна

Розвиток зорово-моторної координації у дітей із розладами аутистичного спектра засобами нейропсихологічних вправ..... 173

Самойленко Вікторія Павлівна

Специфіка нейропсихологічних процесів у молодших школярів із розумовою відсталістю..... 176

Свіріденко Олеся Геннадіївна

Корекція мовленнєворухових розладів у дітей дошкільного віку із стертою формою дизартрії засобами біоенергопластики..... 178

Тищенко Ольга Олегівна

Рівень розвитку дрібної моторики у дітей молодшого шкільного віку із загальним недорозвиненням мовлення..... 181

Трейгер Аліна Юріївна

Нетрадиційна аплікація як засіб формування монологічного мовлення дітей дошкільного віку із загальним недорозвиненням мовлення..... 182

Чіжова Вера Сергіївна

Сімейне виховання як засіб профілактики та корекції заїкання..... 185

Чумак Олександра Борисівна

Особливості корекційної роботи з розвитку слухового сприйняття у дітей молодшого шкільного віку з вадами слуху..... 187

Шульга Стефанія Петрівна

Музична терапія як метод корекції мовлення дітей із розладами аутистичного спектра..... 190

РОЗДІЛ 4

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
МИСТЕЦТВА ТА ДИЗАЙНУ**

Бєлікова Марина Сергіївна

Формування творчого мислення майбутніх дизайнерів перукарського мистецтва..... 194

Бредіхіна Юлія Леонідівна,

Туровцева Наталія Миколаївна

Сучасний дизайн пасхальних композицій в інтер'єрі..... 196

Гупало Юлія Сергіївна

Формування національної ідеї в графічному дизайні України за роки незалежності (кінець XX – початок XXI століть)..... 200

Глобенко Альона Василівна

Роль практичних занять у фаховій підготовці художників декоративно-прикладного мистецтва..... 203

Давидова Світлана Вікторівна

Вплив мистецтва на формування особистості сучасної молоді..... 205

Дерев'янка Наталія Володимирівна

Формування професійного мислення майбутніх дизайнерів на заняттях з живопису..... 207

Здановська Ірина Миколаївна	
Роль пленерів у творчості художника.....	209
Міхєєва Леся Валеріївна	
Складові графічної ідентифікації (на прикладі концертної афіші).....	211
Стульнікова Юлія Олексіївна	
Образотворчий аспект орнаментально-мовних утворень через сталу систему знаків.....	214
Уколова Аліна Володимирівна	
Концептуальне формоутворення як прогностична модель в проектній діяльності предметного дизайну.....	219
Боляк Надія Анатоліївна	
Дизайн внутрішньоквартальної зони як спосіб покращення мікроклімату міської території.....	221
Мироненко Ольга Сергіївна	
Дизайнерські та економічні характеристики вітчизняних абеток.....	223
Нікітіна Валентина Олександрівна	
Комп'ютерні технології у формуванні професійного мислення дизайнерів.....	225
Онищенко Віра Олександрівна	
Творчість як основа професійної підготовки дизайнерів.....	227
Хоменко Наталія Олександрівна,	
Мельнікова Ірина Олександрівна,	
Федоренко Наталія Володимирівна	
Ландшафтно-просторова організація та склад насаджень на прибудніковій території у Хортицькому районі м. Запоріжжя.....	229
Філін Владислав Юрійович	
Озеленення та благоустрій прибудинкової території у Хортицькому районі м. Запоріжжя.....	231
Ярцев Павло В'ячеславович	
Новітні технології укріплення схилів.....	233

РОЗДІЛ 5

РОЗВИТОК ЖИТТЄВИХ КОМПЕТЕНЦІЙ МОЛОДІ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА ІНФОРМАТИЗАЦІЇ

Антоненко Ірина Юрійівна	
Когнітивна рефлексія як творча компетенція особистості студента.....	238
Волошко Олексій Олексійович	
Формування громадянської компетенції у студентів на заняттях з «Історії української державності та культури».....	240
Кетлер-Митницька Тетяна Сергіївна	
Теоретичний аспект впливу інтернальності на готовність до особистісно-професійного саморозвитку.....	243
Кузьмін Віктор Володимирович	
Місце та роль фахової компетентності соціального працівника (психолога) у змістовній інтеграції осіб із сирітським дитинством.....	245

Леощенко Дмитро Іванович

Динамічність суспільних змін як визначальний фактор тенденцій розвитку компетентісно орієнтованого підходу..... 247

Нечипоренко Христина Малхазівна

Поняття і основні характеристики дивергентного мислення..... 250

Олененко Анна Геннадіївна

Формування громадянської свідомості студентської молоді в ході викладання політології..... 252

Спиця-Оріщенко Наталія Анатоліївна

Теоретичні аспекти вивчення мотивів особистості..... 254

Шиман Олександра Іванівна

Сучасні підходи до формування інформаційних компетентностей учасників навчально-виховного процесу початкової ланки освіти..... 257

Юхновська Юлія Олександрівна

Розвиток та формування компетенцій конкурентопроможного персоналу підприємства..... 260

Баранник Марина Ігорівна,

Перекопська Марина Сергіївна

Аксіологічна складова компетентності: сутність та значущість..... 263

Макєєва Анастасія Олегівна

Теоретичні основи профілактики комп'ютерної залежності підлітків засобами театралізованої діяльності..... 266

Нестерова Анастасія Євгенівна

Шляхи формування інформаційної компетенції..... 269

Резолюція..... 272

Галієва Ольга Михайлівна,

*старший викладач кафедри спеціальної освіти
КВНЗ «Хортицька національна навчально-
реабілітаційна академія» ЗОР*

Саніна Яна Олександрівна,

*студентка II курсу факультету реабілітаційної
педагогіки та соціальної роботи, на пряму
підготовки «Соціальна педагогіка» КВНЗ
«Хортицька національна навчально-
реабілітаційна академія» ЗОР*

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ МОРАЛЬНИХ ЯКОСТЕЙ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ

Молодшими школярами вважають дітей віком від 6/7 до 10/11 років, які навчаються у 1-4 класах школи. Цей віковий період завершує етап дитинства. Головною особистісною характеристикою молодшого школяра є прийняття і усвідомлення своєї внутрішньої позиції, що дає підстави вважати цей вік зрілим дитинством [6].

Для розкриття особливостей розвитку моральних якостей дітей молодшого шкільного віку з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивної освіти необхідно звернутися до загальної характеристики цього віку.

Провідною діяльністю молодшого школяра стає навчальна діяльність, яка з першим кроком до школи опосередковує систему його стосунків з навколишнім світом [7].

Психологічні особливості дітей молодшого шкільного віку виявляються в нестійкості їхньої уваги, рухливості, емоційності. Нестійкість уваги пов'язана зі слабким розвитком умінь довільно підпорядковувати свої дії не зовнішнім обставинам, впливам, а внутрішнім цілям, завданням, які ставить перед дитиною дорослий. Тому діти, особливо діти семи років, легко відволікаються від того головного, на що має бути спрямовано їхню увагу на уроці, під час бесіди. У 7-8 річних дітей увага більш стійка при виконанні зовнішніх, а не розумових дій [2].

Рухливість, яка характерна для дитини молодшого шкільного віку, зазвичай пов'язана із слабким розвитком вольових дій. Дитина не вміє тривалий час займати одну й ту ж позу, займатися одним і тим же ділом, так як відчуває природну потребу руху. Учитель намагається дати дітям можливість організаційно порушитися: встати, підняти руки, поворушити пальцями; дає нове завдання, ставить перед ними нову задачу. Молодшим школярам властива емоційність, яка виражається в їх легкій збудливості, потребі висловити свої переживання, поділитися враженнями, інтереси до зовнішнього яскравого, помітного [1].

В. Нечипоренко у монографії «Системний розвиток навчально-реабілітаційного центру як відкритої інноваційної соціально-освітньої інституції» зазначає, що у дослідженнях Л. С. Виготського доведено думку про те, що дитина з особливими освітніми потребами у своєму становленні проходить всі ті ж стадії онтогенетичного розвитку, що й здорова дитина. Відмінності полягають у темпах фізичного і психічного розвитку, кінцевому результаті і способах його досягнення [5].

Молодший шкільний вік вважається найбільш сприятливим періодом розвитку моральних якостей як здорових дітей, так і дітей з особливими освітніми потребами.

Тому сьогодні найбільш гостро постає питання інклюзивної освіти. Інклюзивна освіта – це система освітніх послуг, що ґрунтується на принципі забезпечення основного права дітей на освіту та права навчатися за місцем проживання, що передбачає навчання дитини з особливими освітніми потребами, зокрема дитини з особливостями психофізичного розвитку, в умовах загальноосвітнього закладу [4].

Концепція інклюзивної освіти відображає одну із головних демократичних ідей: всі діти – цінні й активні члени суспільства. Навчання в інклюзивних освітніх закладах корисне як для дітей з особливими освітніми потребами, так і для інших дітей, членів родин та суспільства в цілому. Взаємодія зі здоровими дітьми сприяє когнітивному, фізичному, мовному, соціальному, емоційному та моральному розвитку дітей з особливими освітніми потребами. При цьому діти з типовим рівнем розвитку демонструють відповідні моделі поведінки дітям з особливими освітніми потребами і мотивують їх до розвитку та цілеспрямованого використання нових знань і вмінь. Взаємодія між учнями з особливими освітніми потребами та іншими дітьми в інклюзивних класах сприяє налагодженню між ними дружніх стосунків. Завдяки такій взаємодії діти вчаться природно сприймати і толерантно ставитися до людських відмінностей, вони стають більш чуйними, готовими до взаємодопомоги [3].

Найважливішою проблемою інклюзивної освіти стає створення необхідних умов для розвитку моральних якостей дітей молодшого шкільного віку з особливими освітніми потребами.

Процес розвитку моральних якостей дітей молодшого шкільного віку з особливими освітніми потребами – складний і динамічний та забезпечується безперервним зростанням якісних змін особистості до такого рівня, який відповідає потребам сучасного суспільства. Як цілеспрямований процес, він оптимально дієвий, коли організується вихователем з урахуванням взаємодії суб'єктивних і об'єктивних чинників і здійснюється у процесі моральної діяльності, яка спрямовується на утвердження моральних принципів, норм, що регулюють моральні відносини.

Організація інклюзивної освіти дозволяє створити оптимальні умови для розвитку моральних якостей дітей молодшого шкільного віку з особливими освітніми потребами.

ЛІТЕРАТУРА

1. Аппетаев М. Н. Воспитание личности школьника в нравственной деятельности : Методические рекомендации. – Омск : ОГПИ, 1991. – 44 с.
2. Капська А. Й. Соціальна робота : деякі аспекти роботи з дітьми та молоддю : навчально-методичний посібник – К. : УДЦССМ, 2001. – 220 с.
3. Колупаєва А. А. Від сегрегації до інклюзії // Дидактичні та соціально-психологічні аспекти корекційної роботи у спеціальній школі : Наук.-метод. зб. Випуск 6. – К. : Науковий світ, 2005. – С. 52-56.
4. Колупаєва А. А. Педагогічні основи інтегрування школярів з особливостями психофізичного розвитку в загальноосвітні навчальні заклади : монографія / А. А. Колупаєва. – К. : Педагогічна думка, 2007. – 458 с.
5. Нечипоренко В. В. Системний розвиток навчально-реабілітаційного центру як відкритої інноваційної соціально-освітньої інституції : монографія / В. В. Нечипоренко. – Видавництво Хортицького національного навчально-реабілітаційного багатопрофільного центру, 2013. – 512 с.
6. Трофимчук А. Г. Нравственное воспитание / А. Г. Трофимчук – М. : Просвещение, 1990. – 352 с.

7. Чичканова Е. Л. Православная культура как фактор духовно-нравственного воспитания детей с ограниченными физическими возможностями : дис. канд. пед. наук : 13.00.05 / Чичканова Елена Леонидовна – Тамбов, 2006. – 209 с.

Гончаренко Олександр Миколайович,
*кандидат фармацевтичних наук, доцент
кафедри природничо-наукових дисциплін КВНЗ
«Хортицька національна навчально-
реабілітаційна академія» ЗОР*

ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ПОЗИЦІЇ ОСОБИСТОСТІ

Освіта відіграє величезну роль в житті індивіда і суспільства. Процес передачі соціального досвіду та культурної спадщини відбувається через його механізми. На первинній стадії утворення, що має на увазі дитячий садок і школу, закладаються основи мислення, створюється необхідний базис для подальшого навчання. Вища освіта дає людині більш глибокі і вузькоспеціальні знання, які допомагають йому стати фахівцем в тій, чи іншій галузі. Завдяки утворенню в житті індивіда відбуваються соціалізація та інкультурація. Саме тому рішення проблем освіти має настільки актуальний характер.

На сучасному стані ця освіта здійснюється в соціально-політичних і соціокультурних умовах, що змінюються. Зокрема, в умовах становлення нових конституційно-правових основ державності та форм суспільної солідарності, розвитку демократичної громадянськості, формуванню громадянської позиції.

Враховуючи міждисциплінарний статус проблеми особистості, слід відмітити, що дефініція *«громадянська позиція»* знаходиться у полі зору суспільних наук, психології, педагогіки, природничо-наукових дисциплін та духовної культури.

Аналіз педагогічної літератури виявив, що в залежності від того, що проблема формування громадянської позиції вписана в коло наукових інтересів дослідників, вибираються основні аспекти вивчення: розкриваються можливості громадянської освіти в формуванні громадянської позиції [1; 5].

Особливо слід відмітити дослідження, які визначають шляхи формування громадянської позиції учня у процесі вивчення природничо-наукових дисциплін, залучення до культурно-історичних цінностей регіону.

Разом з тим, теоретичний аналіз показує, що в педагогічній літературі не знайдено єдиного підходу до вивчення дефініції *«громадянська позиція»*. Головна причина її інтегрованого характеру полягає в об'єктивно зростаючому впливі людини на історичний процес і тієї колосальної відповідальності перед людством.

Громадянська позиція виявляється та формується у діяльності. Саме через неї людина пізнає світ, себе, формує своє самопізнання, моральні та соціальні установи, реалізує своє «Я». У відповідності з тим, на які сфери життєдіяльності спрямовані інтереси індивіда, в яких формах і наскільки соціально цілісно й особистісно значимо він реалізує себе, можна говорити про успішність і соціальну значимість прояву громадянської позиції особистості.

Таким чином, у структурі громадянської позиції особистості виділяються три компоненти: пізнавальний, мотиваційно-орієнтований та поведінковий.

Пізнавальний компонент включає формування базисних ціннісних орієнтацій, які передбачають свідоме відношення людини до соціальної дійсності. Даний

Наукове видання

**V РЕГІОНАЛЬНА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
«КОМПЕТЕНТІСНИЙ ВИМІР СУЧАСНОЇ ОСВІТИ:
ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА»**

ЗБІРНИК ТЕЗ

19 травня 2017 р., м. Запоріжжя

За загальною редакцією
доктора педагогічних наук
В. В. Нечипоренко

Редактори – Є. Шатохіна
Комп'ютерна верстка та макет – П. Демченко
Дизайн обкладинки – Т. Геворкян-Тарасова

Підписано до друку 28.04.2017
Формат 60х84/16. Папір офсетний.
Гарнітура Arial Narrow/Times New Roman. Друк Riso.
Ум. друк. арк. 16,04.
Наклад 100 пр. Зам. №60

Видавництво комунального вищого навчального закладу
«Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія»
Запорізької обласної ради
69017, м. Запоріжжя, о. Хортиця, вул. Наукове містечко, 59.
Свідоцтво: ДК №5058 від 10.03.2016 р.
тел./факс: (061)286-53-04, (061)286-54-81.
E-mail: polyg10@yandex.ua
E-mail: khnnra@mail.ua
www.khnnra.zp.ua